

## ПРАДМОВА

**СЦЯПАН СТУРЭЙКА. Прадмова** ..... 7

## ГУТАРКІ

**Беларускія выдаўцы і распаўсюднікі аб перспектывах  
кніжнага рынку: серыя інтэрв'ю** ..... 9

Валерый Дубоўскі: «Калі даць правільны імпульс, гандляры ў крамах кніжкі  
пераставяць вельмі хутка» ..... 9

Алесь Смалянчук: «Гістарычная літаратура застаецца запатрабаванай» ..... 16

Раман Цымбераў: «Праблема — у беларускай мове» ..... 19

Анатоль Тарас: «Нашаму народу патрэбны свой Аляксандр Дзюма» ..... 24

Павел Баркоўскі: «Рабіць аўтэнтычнае беларускае мысленне» ..... 26

Фарыд Беррашэд: «У асноўным замаўляюць падручнікі па беларускай мове  
для замежнікаў» ..... 31

Валер Булгакаў: «Асноўны рэсурс лукашэнкаўскага панавання —  
гэта нізкі ўзровень рэальнай асвечанасці людзей» ..... 36

## КНІЖКІ ПРА КНІЖКІ

**СЯРГЕЙ АСТАНКОВІЧ. Прыгоды беларускай кнігі** ..... 42

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Гісторыя беларускай кнігі. У 2 Т. Т. 2. Кніжнасць новай Беларусі (XIX—XXI стст.) / М. Нікалаеў [i інш.]; навук. рэд.: В. Антонаў, М. Нікалаеў. Мінск: Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2011. 436 с.*

**РАМАН ВОРАНАЎ. Гістарычная палітыка на постсавецкай  
прасторы: актыўны — значыць заўважны** ..... 51

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Бордюгов Г. А. «Войны памяці» на постсавецкім прастранстве. Москва: АИРО XXI, 2011. 256 с.*

## ГІСТОРЫЯ

**РОБЕРТ РАМАНЧУК. Інфармацыйная тэхналогія ў старажытных  
славян** ..... 66

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Franklin, Simon. Writing, Society and Culture in Early Rus, c. 950—1300. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. xvi + 325 p.*

**ЦМАФЕЙ АКУДОВІЧ. Кароль як падарунак** ..... 71

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Несцярчук Л. Станіслаў Аўгуст Панятоўскі: манарх, асветнік, мецэнат. Брэст: ААТ «Брэсцкая друкарня», 2011. 300 с.*

**ШТЭФАН РОДЭВАЛЬД. Заходні фронт усходняй царквы  
ў XVIII ст.** ..... 78

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Skinner, Barbara. The Western front of the Eastern church. Uniate and Orthodox Conflict in 18th-Century Poland, Ukraine, Belarus, and Russia. DeKalb: Northern Illinois Univ. Press, 2009. 274 p.*

**ВІКТАР КАХНОВІЧ. Дваранства ўсходняй часткі Царства Польскага ў эпоху пералому** ..... 82

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Welik, Grzegorz. Zemianstwo guberni Siedleckiej. 1867—1912. Sedlce: ELPIL, 2009. 245 s.*

**КРЫСЦІНА К. КЭП. Беларусы і ўкраінцы ў пагоні за канадскім далярам** ..... 90

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Kukushkin, Vadim. From Peasants to Labourers: Ukrainian and Belarusan Immigration from the Russian Empire to Canada. Montreal: McGill-Queen's University Press, 2007. xvi + 283 p.*

**АЛЯКСЕЙ КАЎКА. Беларускай дзяржаўнасці «жоўты пясочак»** . . . . 95

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Michaluk D. Bialoruska Republika Ludowa 1918—1920. U podstaw bialoruskiej panstwowosci. Torun: Wyd-wo Uniwersitetu Mikolaja Kopernika. 2010. 597 s.*

**ЭМАНУІЛ ІОФЕ. Партызаны Беларусі: кроплі пазітыву ў масе негатыву** ..... 99

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Захаревич С. С. Партизаны СССР: от мифов к реальности. Вільня: Наша будучыня, 2012. 360 с.*

**РАМАН ПАЎЛОВІЧ. Энцыклапедыя Пінскай флатыліі** ..... 112

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Спичаков В.А. Пинская военная флотилия в документах и воспоминаниях. Львов: Лига-пресс, 2009. 384 с.*

**ФАРЫД БЕРРАШЭД. Вульгарны перэніялізм беларускіх чарнасоценцаў** ..... 121

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Криштапович Л. Е. Беларусь как русская святыня. On-line публікацыя на старонцы «Западная Русь»*

## ДАСЛЕДАВАННІ СУЧАСНАСЦІ

**АЛЯКСАНДР КУР'ЯНОВІЧ. Супярэчлівая гісторыя беларускага парламентарызму** ..... 133

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Парламентаризм в Беларуси: монография / В. А. Божанов [и др.] / Институт парламентаризма и предпринимательства; под ред. В. А. Божанова, А. В. Горелика. Минск: Иппокрена, 2010. 230 с.*

**СЯРГЕЙ ТРАЦЦЯК. Пытанні да А. В. Кур'яновіча** ..... 142

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Курьянович А. В. Верховный Совет в политической жизни Беларуси: формирование, особенности деятельности, финал (1990—1996). Минск: Тесей, 2011. 206 с.; Он же: Конституция независимой Беларуси: разработка, проекты, принятие. 2-е изд. Минск: Тесей, 2011. 173 с.*

Аляксандр Кур'яновіч. Адказ на рэцэнзію С. А. Трацяка ..... 147

**АНДРЭЙ РАЛЁНАК. Рэсаветызацыя гістарычнай памяці як рэдакцыйная палітыка «Беларускай думкі»** ..... 151

Матэрыял, які рэцэнзуецца ў публікацыі: *Артыкулы, прысвечаныя гістарычнай тэматыцы часопіса «Беларуская думка» за 2011 г.*

Ідэалізацыя савецкага мінулага . . . . .	158
Палітыка памяці і паглыннанне нацыяналістычнага дыскурсу . . . . .	163
Ідэалагізацыя гісторыі Вялікага Княства Літоўскага . . . . .	166
Гістарычная памяць і легітымацыя беларускай мадэлі . . . . .	170

**ПЁТРА САДОЎСКІ. Пасіянарныя кампіляцыі Анатоля Тараса . . . . . 175**

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Беларусь прэвыше всего: О национальной белоруской идее / Составление, перевод, научное редактирование А. Е. Тараса.*

Смоленск: *Посох*, 2011. 240 с.

Асоба і творца per se . . . . .	176
«Беларусь прэвыше всего»: апафеоз антынацыянальнага . . . . .	178
1. «Вівісэкцыя» на свой капыл . . . . .	178
2. «Быць беларусам» паводле А. Я. Тараса . . . . .	179
3. В. Акудовіч як тэарэтычны «прадцеча» А. Тараса . . . . .	180
4. Вытокі «беларускасці» А. Я. Тараса . . . . .	181
5. Разбурэнне нацыянальных мітаў і мовазнаўчыя адкрыцці . . . . .	182
Лірычнае інтэрмэцця пра беларускую касу . . . . .	184
6. Пра суседзяў, ворагаў і апазьшчыю . . . . .	185

**АНДРЭЙ ЛАЎРУХІН. Палітычныя падмуркі ўніверсітэта . . . . . 187**

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Мацкевич В. В., Барковский П. В. Университет: дискуссия об основаниях. Сборник статей. Минск: Логвинов, 2011. 159 с.*

У. Мацкевіч: метадалагічная дэдукцыя ўніверсітэта . . . . .	189
П. Баркоўскі: універсітэт як «супольнасць дыссэнсусу», якая не мае падмуркаў . . . . .	193

## ЭТНАЛОГІЯ І КУЛЬТУРНАЯ АНТРАПАЛОГІЯ

**ГЕНАДЗЬ СЕМЯНЧУК. Этнаграфія Беларусі: ці ёсць жыццё пасля Раманава, Нікіфароўскага і Сержпудоўскага? . . . . . 198**

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Этналогія Беларусі: традыцыйная культура насельніцтва ў гістарычнай перспектыве: вучэбна-метадычны дапаможнік / Т. А. Наваградскі [і інш.].* Мінск: БДУ, 2009. 335 с.

**АЛЯКСАНДР ПАГАРЭЛЫ. Саюз веды і ўлады: антрапалагі і бальшавіцкая версія мадэрнасці . . . . . 216**

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Hirsch, Francine. Empire of Nations. Ethnographic Knowledge & the Making of the Soviet Union. Ithaca and London: Cornell University Press, 2005. XX+367 pp.*

**АЛЯКСЕЙ ШОТА. Невядомыя бураты для несвядомых беларусаў . . . . . 229**

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Wyszyński, Robert. Narodziny czy śmierć narodu: narodowotwórcze działania elit białoruskich i buriackich po upadku ZSRR.* Warszawa: Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2010. 288 s.

**ДЗМІТРЫЙ БАДЗЕВІЧ. Адкуль жа ўзнікаюць нацыі? . . . . . 242**

Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Hroch, Miroslav. Národy nejsou dílem náhody. Příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národ. Praha: Slon, 2009. 315 s.*

## УРБАНЫСТЫКА І АХОВА ПМНІКАЎ

- ІНА СОРКІНА. Мясцічкі пад мікраскопам даследчыкаў: агляд найноўшых выданняў** ..... 251  
 Выданні, якія рэцэнзуюцца ў публікацыі:  
*Скобла М. Дзярэчынскі дыярыюш. Гістарычныя нарыс, артыкулы, эсэ. Мінск: Беларускі кнігазбор, 1999. 272 с.*  
*Данскіх С. У. Нашы Шчучын. Гродна, 2001. 207 с.*  
*Данскіх С. У. Стагоддзі і падзеі Шчучынскай зямлі. Баранавічы: Баранов. укрупн. туп., 2007. 251 с.*  
*Скідзель. 500 год гісторыі / І. Барысаў, М. Дзелянкоўскі, А. Вашкевіч, Д. Люцік, Я. Лялевіч, З. Сямашка, С. Токць. Гродна: Гродзенская абласная тыпаграфія, 2008. 248 с.*  
*Карнялюк В. Крынкі ў 1795—1918 гг. Нарысы гісторыі мястэчка. Гродна: ПВУП «Выдавецтва «Ламарк», 2010. 200 с.*  
*Шульман А. Л. Откуда есть пошла Колышки: очерк. Мінск: Медисонт, 2009. 120 с.*  
*Шульман А. Л. Местечко Марка Шагала: очерк. Мінск: Медисонт, 2010. 108 с.*  
*Кагановіч А. Речица: История еврейского местечка Юго-Восточной Белоруссии. Иерусалим, 2007. 447 с.*  
*Зельцер А. Евреи советской провинции: Витебск и местечки 1917—1941 гг. Москва: Российская политическая энциклопедия, 2006. 478 с.*  
*Смиловицкий Л. Евреи в Турове: история местечка Мозырского Полесья. Иерусалим, 2008. 848 с.*
- СЦЯПАН СТУРЭЙКА. Здаровы погляд на спадчыну** ..... 269  
 Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Чепайтене Р. Культурное наследие в глобальном мире. Вильнюс: ЕГУ, 2010. 298 с.*
- СВЕН СТЭЙНБЕРГ. Ці патрэбныя беларусам помнікі ахвярам камунізму?** ..... 280  
 Выданне, якое рэцэнзуецца ў публікацыі: *Kaminsky, Anna. Erinnerungsorte an die Opfer des Kommunismus in Belarus. Berlin: Metropol Verlag, 2011. 286 s.*

## БІБЛЕІСТЫКА

- А. СЯРГЕЙ СУРЫНОВІЧ. Біблія, што зачыніла стагоддзе...** ..... 284  
 Выданні, якія рэцэнзуюцца ў публікацыі:  
*Біблія. Кнігі Святога Пісання Старога і Новага Запаветаў. Зроблена на падставе рукапісаў У. Чарняўскага. Мінск: Біблейскае таварыства ў Рэспубліцы Беларусь. 1120 с.*  
*Святая Біблія: Кнігі святаго пісьма Старога й Новага закону / Пераклад Я. Станкевіча і М. Гітліна. З мовы габрэйскае а грэцкае. Нью Ёрк, 1973. 840 + 260 с.*  
*Біблія. Кнігі Святотога Пісання Старога і Новага Запавету / Пераклад В. Сёмухі. Duncanville, USA: World Wide Printing, 2002. 1534 с.*

## IN MEMORIAM

- МІКОЛА НІКАЛАЕЎ. ІГАР ЧАКВІН. IN MEMORIAM** ..... 300